

УДК 343.132.2

DOI <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i91.3227>

І. Й. Гаюр

ВИЗНАЧАЛЬНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕДСТАВНИКА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА МАЙНО

Постановка проблеми. Досудове розслідування як процес встановлення об'єктивної істини у провадженні, а отже, як один із різновидів пізнавальної людської діяльності підпорядковане загальним закономірностям руху пізнання від явища до змісту, від зовнішніх зв'язків до осягнення глибинних, корінних зв'язків та відносин між явищами. Це дозволяє вважати однією з методологічних основ досудового розслідування – діалектичний метод пізнання. Адже діалектика, як вміння вести дискусію, роблячи акценти на логічних, а не емоційних аргументах, намагається знайти істину, а не переконати опонента. Саме на цьому й будується процедура визначення та обґрунтування завданої матеріальної та моральної шкоди від кримінального правопорушення, та, як наслідок, усунення останньої, накладення обґрунтованого та законного арешту на майно винної особи.

Вище викладене вимагає особливої відповідальності від представників правоохоронних органів, які проводять досудове розслідування у провадженні, у дотриманні вимог законодавства, усестороннього, повного та об'єктивного проведення слідчих (розшукових) дій, зокрема в якісному й професійному здійсненні процедури накладення арешту на майно. Указана вимога формує **актуальність** проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням процесуальних аспектів щодо накладення арешту на майно займалися відомі вітчизняні науковці-практики, такі як Р.С. Белкін, В.Я. Тацій, В.М. Тертишник, М.А. Погорецький, Л.Д. Удалова, П.В. Цимбал та інші. Проте розгляд особливостей діяльності представника правоохоронних органів під час накладення арешту на майно вимагає свого детального дослідження та аналізу.

Мета статті — дослідити практичні проблеми та процесуальні труднощі щодо виявлення та накладення арешту на майно підозрюваного (обвинуваченого) у кримінальному провадженні та таким чином обґрунтувати необхідність ефективної співпраці працівників слідчих та оперативних правоохоронних органів для якісного та об'єктивного виконання завдань кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу. За наявності достатніх підстав про заподіяння кримінальної протиправної матеріальної шкоди слідчий зобов'язаний вжити процесуальних заходів для забезпечення вже заявленого або заявленого у майбутньому цивільного позову. Він також зобов'язаний вжити заходів проти приховування майна підозрюваного (обвинуваченого) у провадженні про кримінальне правопорушення, за яке може бути застосовано покарання у вигляді конфіскації майна.

Шкода (польс., від давньонім. – втрата, збиток) – в загальнотеоретичному розумінні зменшення або знищення майнової, немайнової чи іншої сфери потерпілого. В праві розрізняється майнова і моральна (немайнова) шкода [1].

Так, згідно із цивільним законодавством України майновою шкодою (збитками) є втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки), а також доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода); моральна ж шкода полягає: у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів, у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна, у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи (статті 22-23 Цивільного кодексу України – надалі ЦК України) [2].

Збиток (шкода), заподіяний кримінальним правопорушенням майну фізичної або юридичної особи, підлягає відшкодуванню у повному обсязі винною особою. Матеріальний збиток відшкодовується в натурі або ж повністю відшкодовуються завдані збитки.

Збитки, що мають вираз у зменшенні готівкового майна, становлять прямий матеріальний збиток. Доходи, що не отримані в результаті кримінального правопорушення, називають упущеною (втраченою) вигодою. Її враховують тоді, коли вона реальна та піддається оцінці.

Вид та розмір шкоди є обставинами, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (пункт 3 частини 1 статті 91 Кримінального процесуального кодексу України – далі КПК України) [3]. Їх встановлення нерозривно пов'язане з виявленням кримінального правопорушення у повному обсязі, доведенням способів здійснення та приховування правопорушення, винністю підозрюваного (обвинуваченого) та інш. Нерідко дійсний розмір шкоди встановлюється лише наприкінці розслідування.

Проте заходи забезпечення відшкодування завданої шкоди повинні вживатись одразу, як тільки будуть отримані відомості про наявність заподіяної шкоди. Зазвичай такі відомості містяться у матеріалах, що стали підставою для відкриття кримінального провадження, або ж поступово збираються на самому початку розслідування. Своєчасність заходів забезпечення відшкодування матеріальної шкоди, а також накладення арешту на майно винної у правопорушенні особи – найважливіша умова їх ефективності.

Під час розслідування кримінального правопорушення необхідно прагнути до безпосереднього відшкодування завданого збитку.

Воно досягається:

1) за допомогою розшуку викраденого або іншим злочинним шляхом придбаного майна;

2) шляхом добровільного усунення або відшкодування винним заподіяної шкоди.

Так, з метою спонукання до добровільного відшкодування шкоди рекомендується роз'яснити, що добровільне відшкодування завданого збитку або усунення

заподіяної протиправними діями шкоди є обставиною, яка пом'якшує покарання (пункт 2 частини 1 статті 66 Кримінального кодексу України) [4].

Нагадаємо, що виявлені предмети, які постали об'єктами кримінальних протиправних дій, долучаються до матеріалів провадження у якості речових доказів. Вони повинні бути докладно описані в протоколах огляду (обшуку або вилучення), по можливості сфотографовані (або зафіксовані за допомогою відео) і долучені до справи. Якщо через громіздкість або інші причини вони не можуть зберігатися при матеріалах провадження, тоді їх необхідно фото або відео зафіксувати: по можливості опечатати та здати на зберігання у камеру зберігання речових доказів, потерпілому або організації. Предмети або речі, які швидко псуються, спрямовуються для використання за призначенням. Від великої кількості вилучених однорідних предметів відбираються зразки, які долучаються до матеріалів кримінального провадження, решта повертається потерпілому.

Речовими доказами визнаються також гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом або отримані юридичною особою внаслідок вчинення кримінального правопорушення, а також, для прикладу, автомобілі, мотоцикли та інші транспортні засоби, що використовувалися під час скоєння кримінальних правопорушень, тобто були знаряддям вчинення кримінального правопорушення (стаття 98 КПК України).

Якщо до початку розслідування майно не повернуто та заподіяна шкода не усунута або якщо є підстави вважати, що шкода заподіяна у більшому розмірі, ніж її відшкодовано, особа, яка проводить досудове розслідування, повинна вжити заходів забезпечення відшкодування шкоди шляхом накладення арешту на майно. Згідно з нормами законодавства арешт накладається на майно підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, фізичної чи юридичної особи, яка в силу закону несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану діями (бездіяльністю) підозрюваного, обвинуваченого, засудженого або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, а також юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, за наявності обґрунтованого розміру цивільного позову у кримінальному провадженні, а так само обґрунтованого розміру неправомірної вигоди, яка отримана юридичною особою, щодо якої здійснюється провадження (стаття 170 КПК України). Процедура накладення арешту також може забезпечуватись і можливою конфіскацією (вилученням) майна.

Також зазначимо, що у більшості випадків на практиці майно, яке підлягає арешту, попередньо потребує свого розшуку. Розшук, як правило, проводиться за допомогою процесуальних обшуків у місцях можливого знаходження майна, допитів підозрюваних та свідків, шляхом проведення оперативно-розшукових заходів та іншими оперативно-слідчими діями.

Окрім того, методологічно рекомендуємо процедуру накладення арешту на майно проводити одночасно з реалізацією процесуального рішення суду на проведення обшуку (виїмки) із подальшим її узаконенням у залі судового засідання. Процедура виявлення майна, перелік якого міститься у рішенні суду й надалі підлягатиме арешту здійснюється у присутності понятих, власника майна або повнолітніх членів його сім'ї. За відсутності останніх запрошуються представники

домоуправління (ОСББ – це об'єднання власників житлових та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку для спільного управління житловим будинком, місцями загального користування та прибудинковою територією [5]) або керівництво об'єднаної територіальної громади (ОТГ) — це спеціальне адміністративно-територіальне утворення, що утворювалося в Україні під час реформи децентралізації у 2015-2020 роках шляхом добровільного об'єднання суміжних територіальних громад сіл, селищ, міст (відповідних сільських, селищних та міських рад [6]). Якщо ж арешт накладається на майно, яке перебуває у приміщенні організації (наприклад, в ломбарді, камері схову), то в такому випадку повинен обов'язково бути присутнім уповноважений представник цієї організації.

Виявлене майно описується у протоколі проведеної слідчої дії або шляхом складання окремого опису, який надалі додається до протоколу у матеріали кримінального провадження. У протоколі вказується кількість, міра, вага, індивідуальні ознаки і приблизна вартість майна, на яке накладено арешт (пункт 1 частина 5 стаття 173, стаття 236 КПК України). Індивідуальні ознаки необхідно відзначати з метою попередження надалі можливої підміни майна менш цінним. Якщо майно не має особливих характерних ознак, його доцільно зафіксувати фото або відео способом.

Оцінка описаного майна проводиться за державними роздрібними цінами з урахуванням його фактичного стану та відсотків зносу на момент проведення слідчої (розшукової) дії. Будівлі описуються по інвентаризаційній або страховій оцінці, худоба – за закупівельними цінами.

Також, допустима орієнтовна оцінка. Так, якщо вона викликає труднощі або власник майна заперечує проти проведеної оцінки, рекомендується викликати фахівця-товарознавця.

Нами рекомендується такий перелік питань, які необхідно поставити фахівцю під час оцінки майна (згідно з авторським форматом-рекомендацією):

- Яке найменування виробу, товару, речі?
- До якого виду, сорту та артикулу належить виріб, товар, річ?
- Як може бути розшифроване маркування представленого виробу, товару, речі?
- Що позначають окремі цифри та літери, наявні на виробі, товарі, речі?
- Чи у нормальних умовах зберігався виріб, товар, річ?
- З якого виду сировини виготовлено представлений виріб, товар, річ?
- Яким підприємством виготовлено виріб, товар, річ?
- Чи не є представлений виріб, товар, річ – предметом кустарного виробництва?
- Якісні вимоги якого ДСТУ або яких технічних умов повинні пред'являтися до виробу, товару, речі?
- Чи відповідає фактичне найменування, якість, сорт і ціна виробу, товару, речі тим, які вказані на етикетці та на ціннику?
- Чи відповідають маркувальні знаки (або клейма), наявні на виробі, товарі, речі, його якості та сорту?
- Яка вартість одиниці виміру (кілограм, літр, метр, штука) представленого виробу, товару, речі?
- Який ступінь зношеності представленого виробу, товару, речі?

- Чи складається виріб, товар, річ з належних компонентів?

Окрім того, під час накладення арешту на майно для забезпечення цивільного позову правоохоронцю слід враховувати розмір невідшкодованої матеріальної шкоди (якщо на вказаний момент вона вже точно встановлена).

Арешт накладається на будь-яке майно підозрюваного (обвинуваченого), за винятком найнеобхіднішого йому та особам, які перебувають на його утриманні. Перелік останнього визначено законом, а саме: вказано в додатку до Кримінального кодексу України. Тому, у протоколі, на нашу думку, доцільно відзначити, на яке майно не накладено арешт.

Поряд з предметами, що належать підозрюваному (обвинуваченому), підлягає накладенню арешту загальне майно, яким він володіє спільно з іншими особами (у подружжі, з батьками, з дітьми та ін.). При цьому до завдання правоохоронця не повинно входити визначення частки власності підозрюваного (обвинуваченого) у вказаному спільному майні, оскільки її надалі визначить суд.

Під час обшуків і накладення арешту на майно можуть бути виявлені цінні предмети та документи, які є забороненими у вільному обігу громадян (наприклад, золото, платина, срібло в саморобних злитках, у самородках, шлісі (шліх – нім. Schlich – це фракція важких мінералів, яка отримана у результаті промивання пухких природних відкладень, штучно подрібнених гірських порід або мінеральних утворень. До складу шліху входять зерна мінералів, стійких проти фізичного та хімічного вивітрювання з щільністю більше 3000 кг/м² (золото, платина, кіновар, каситерит, шеселит, магнетит, циркон, алмаз та інш. [7]). Вони підлягають вилученню, а виявлені цінності – передачі на зберігання до банку (поміщення у спеціально орендовану комірку або на спеціальний депозит).

Майно, на яке накладено арешт, може бути, на розсуд посадовця, який проводить досудове розслідування, залишено на зберігання його власнику, або родичам, чи іншій особі, яка, на його погляд, заслуговує довіри, а також передано на зберігання уповноваженому представнику або очільнику територіальної громади або домоуправління. Зберігачу роз'яснюється його відповідальність за збереження майна до рішення суду, про що відбирається відповідна розписка (або складається підписка). Також цій особі під розписку вручається копія протоколу з описом майна, яке потребує свого збереження. У разі необхідності майно, на яке накладено арешт, може бути правоохоронцем вилучено.

Якщо у процесі розшуку майна підозрюваного виявлені належні йому грошові вклади у банках, то на них також накладається арешт. Вклади можуть бути внесені на ім'я підозрюваного, членів його сім'ї, близьких родичів або інших осіб.

Правовим засобом відшкодування завданої кримінальним правопорушенням матеріальної шкоди служить цивільний позов. Його може пред'явити потерпілий (фізична або юридична особа) протягом всього періоду досудового розслідування, проте до початку судового провадження – судового розгляду (стаття 128 КПК України).

Правоохоронець, який проводить розслідування події, зобов'язаний роз'яснити відповідним особам їх право заявити цивільний позов у рамках кримінального провадження. Це набуває рис особливої важливості у випадках, коли матеріальна

шкода заподіяна юридичній особі (наприклад, організації), але вона ще не зображена її керівництвом у відповідних документах, а тому «відсутня», неконкретизована у провадженні.

Цивільний позивач у своїй заяві може не вказувати прізвища відповідача, а також точну ціну позову, тобто суму, що підлягає стягненню із винуватої сторони, якщо вони (ці дані) йому не відомі. Важливо пам'ятати і донести про це потенційному цивільному позивачеві, що цивільний позов у кримінальному судочинстві звільняється від державного (судового) мита.

Одержавши позовну заяву, особа, яка проводить досудове розслідування у провадженні, розглядає її та, як правило, виносить постанову про визнання або про відмову у визнанні цивільним позивачем. Постанова оголошується цивільному позивачеві або його представникові, яким роз'яснюються їхні права, передбачені статтею 61 КПК України, в тому числі право представляти докази з приводу обґрунтування пред'явленого позову.

У випадках, коли не дивлячись на повідомлення та роз'яснення його прав, потерпілий не пред'явив позов, ми рекомендуємо правоохоронцеві вжити заходів до того, щоб цивільний позов було пред'явлено від імені прокурора, якщо цього вимагає охорона державних або громадських інтересів чи прав громадян. У такому випадку, особа яка проводить розслідування у провадженні, складає проєкт позовної заяви, яку надалі підписує прокурор під час затвердження обвинувального акту. Частково законодавцем це передбачено та регламентовано у частині 3 статті 128 КПК України. Окрім того, вважаємо за доцільне вказати, що, на нашу думку, пред'явлення позову слід вважати обов'язковим під час нанесення шкоди державному майну.

Також, необхідно пам'ятати, що відповідачем за цивільним позовом є зазвичай обвинувачений. Проте, якщо у справі залучається малолітня особа (яка не досягла чотирнадцяти років), то матеріальну відповідальність за її дії несуть батьки або опікуни (стаття 1178 ЦК України). Неповнолітня особа (у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років) відповідає за завдану нею шкоду самостійно на загальних підставах. Однак у випадках, коли у неї немає майна або заробітку, достатнього для відшкодування шкоди, шкода відшкодовується у відповідній частині її батьками або піклувальниками (стаття 1179 ЦК України). Як правило, зазначені особи постановою особи, яка здійснює розслідування, залучаються у справі як цивільні відповідачі. Їм або їх представникам оголошують постанову та роз'яснюють права, передбачені статтями 62-64 КПК України.

Якщо ж матеріальні збитки заподіяно спільними кримінальними протиправними діями кількох осіб, то вони несуть солідарну матеріальну відповідальність (стаття 1190 ЦК України).

Необхідно вказати, що солідарна відповідальність не настає, якщо вчинені самостійні кримінальні правопорушення не пов'язані єдністю намірів, а також у випадках коли, наприклад, одні особи притягаються до відповідальності за крадіжку, а інші – за недбале чи некорисливе зловживання, хоча дії останніх у якійсь мірі об'єктивно й сприяли розкраданню.

У разі групових кримінальних правопорушень кожен підозрюваний (обвинувачений) несе солідарну відповідальність лише у тій частині епізодів кримінального

правопорушення, у яких встановлено його участь. Якщо особа завдала шкоди своїми кримінальними протиправними діями за навмисного сприяння з боку інших осіб, ці останні несуть солідарну відповідальність у розмірі суми, у якій вони сприяли заподіяння шкоди [8].

Наприкінці нашої статті зазначимо, що під час розслідування розмір матеріальної шкоди може змінюватися. Проте, на момент закінчення слідства розмір завданої шкоди повинен бути точно встановлений, а отже – повинна бути визначена та конкретизована й сума цивільного позову.

Висновки. Підсумовуючи, слід акцентувати, що питання та особливості діяльності працівника правоохоронного органу під час виявлення та накладення арешту на майно підозрюваного (обвинуваченого) у кримінальному провадженні відіграють визначальну роль у проведенні якісного та ефективного досудового розслідування, у підтвердженні або спростуванні фактів, які мають вирішальне значення у прийнятті законного рішення судом. Їх знання та вміння застосувати на практиці вимагають від судових та правоохоронних органів вдосконалення вже існуючих тактик та методик у проведенні слідчих (розшукових) дій, а також розроблення нових прийомів щодо розшуку та виявлення прихованого майна, яке здобуто внаслідок протиправних дій.

Все це вказує на необхідність проведення подальших досліджень у цьому напрямку правової діяльності, оскільки останні стануть вагомим напрацюванням для якісного здійснення кримінального процесу та правової діяльності зокрема.

Література

1. Шкода. *Юридична енциклопедія* : у 6 т. / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1998–2004.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (у редакції від 01 липня 2021 р.) / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (у редакції від 15 липня 2021 р.) / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10. № 11–12. № 13. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (у редакції від 15 липня 2021 р.) / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
5. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 03.08.2021).
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII (у редакції від 14 травня 2020 р.) / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>.
7. Борсук А.М. Большая советская энциклопедия. БСЭ. 2012. URL: <https://slovar.cc/enc/bse.html> (дата звернення: 03.08.2021).
8. Про практику застосування судами України законодавства про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної злочинцем, і стягнення безпідставно нажитого майна : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 31 березня 1989 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Пленуму Верховного Суду України № 13 від 25 грудня 1992 р. і № 12 від 03 грудня 1997 р.) / Верховний Суд України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-89#Text>.

Анотація

Гаюр І. Й. Визначальні аспекти діяльності представника правоохоронних органів під час накладенні арешту на майно. – Стаття.

Автором статті викладаються особливості виявлення, розшуку й накладення арешту на майно особи, винної у вчиненні кримінального правопорушення, а саме під час завдання останньою матеріальних збитків або моральної шкоди. У статті розкриваються норми кримінального, кримінального процесуального й цивільного законодавства України щодо встановлення та відшкодування завданої шкоди, акцентується на їх поєднаності й процесуальній взаємодії в застосуванні. Автором на підставі власного практичного досвіду здійснення правоохоронної діяльності, зокрема в проведенні слідчих (розшукових) дій, розроблено й надається пропозиція застосування можливого переліку питань, які необхідно поставити спеціалісту, що бере участь у процесі виявлення та опису майна, яке підлягає арешту, для його попередньої ідентифікації, опису й оцінки. Викладаються правові основи й перспективи розвитку кримінального процесу у світлі правової реформи в державі. Автор акцентує на необхідності співпраці оперативних працівників, суду й органів досудового розслідування з метою якісного й ефективного виконання вимог та основних принципів чинного кримінального процесуального законодавства України. Розкривається значення та місце покращення процесуальних вимог і можливостей щодо здійснення накладення арешту на майно, надано власні пропозиції щодо покращення методики пошуку й фіксації майна винної особи, яке підлягає арешту. Розкривається значення та місце цих новел у системі права, цивільному й кримінальному процесі в цілому. Зроблені висновки й надані рекомендації щодо узгодженого застосування норм чинного законодавства в практичній діяльності працівника оперативного підрозділу, слідчого, дізнавача, прокурора й суду. Розглядаються правові гарантії незалежності працівників органів, що проводять досудове розслідування, у реалізації вимог законодавства України й підкорення їх лише закону. Акцентовано на необхідності подальшої наукової співпраці вчених, спеціалістів у галузі матеріального й процесуального права. Виноситься на науково-практичний розгляд питання щодо необхідності вдосконалення кримінально-процесуального законодавства України, приведення його процесуально-правового формату у відповідність до вимог правової системи країн Європейського Союзу.

Ключові слова: арешт, кримінальний процес, кримінальне провадження, майно, оперативно-розшукова діяльність, правоохоронні органи, слідчі (розшукові) дії, досудове розслідування, цивільний позов.

Summary

Gayur I. Y. Determining aspects of the activity of a representative of law enforcement agencies in seizing property. – Article.

The author of the article describes the features of detection, search and seizure of property of a person guilty of a criminal offense, namely: when the latter inflicts material damage or non-pecuniary damage. The article reveals the norms of criminal, criminal procedural and civil legislation of Ukraine on the establishment and compensation of damages, focuses on their combination and procedural interaction in the application. The author, based on his own practical experience of law enforcement, in particular in conducting investigative (search) actions, developed and provides a proposal in the application of a possible list of questions to be asked to a specialist involved in identifying and describing the property to be seized for him preliminary identification, description and assessment. The legal bases and prospects of development of criminal process in the light of legal reform in the state are stated. The author emphasizes the need for cooperation of operatives, court and pre-trial investigation bodies in order to qualitatively and effectively implement the requirements, and basic principles of the current criminal procedure legislation of Ukraine. The significance and place of these short stories in the legal system, civil and criminal proceedings in general are revealed. Conclusions are made and recommendations are given on the coordinated application of the current legislation in the practical activities of the employee of the operational unit, investigator, coroner, prosecutor and court. Legal guarantees of independence of employees of bodies conducting pre-trial investigation in implementation of requirements of the legislation of Ukraine and their submission only to the law are considered. Emphasis is placed on the need for further scientific cooperation of scientists, specialists in the field of substantive and procedural law. The issue of the need to improve the criminal procedure legislation of Ukraine, bringing its procedural and legal format in line with the requirements of the legal system of the European Union is submitted for scientific and practical consideration.

Key words: arrest, criminal proceedings, criminal proceedings, property, operative-search activities, law enforcement agencies, investigative (search) actions, pre-trial investigation, civil lawsuit.